

Kjælbere, sendte Baad paa Baad med Levnetsmidler derover, men de Sagkyndige havde glemt, dengang, Armeen drog tilbage, hvad vore Soldater behøvede. Overalt var der Sammer og Klage over den flette Maade, hvorpaa de Sagkyndige havde sørget for vore Tropper i den Henseende . . .

Formanden: Den ærede Taler fjerner sig lidt for meget fra Sagens Gjenstand. Ifald ærede Medlemmer, der ere af en anden Mening — og det maa forudsættes med Sikkerhed, at der er Medlemmer, der ere af en anden Mening — vilde tage til Orde derimod, vilde vi blive førte altfor langt bort fra Sagen. Det ærede Medlem vil vistnok indse Nødvigheden deraf.

G. Petersen: Det var kun Modbemærkninger, jeg fremsførte mod det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (N. P. Ssens) Fremstilling, da han gav en Forklaring af og et historisk Tilbageblik paa den sidste Krig, men efter den ærede Formands Opfordring skal jeg indskrænke mig saameget som mulig. Jeg beklager, at jeg ikke saaledes kan udtale mig derom, som det var ønskeligt, men jeg vil kun ganske kort sige, at den Maade, hvorpaa vi lærte disse Forhold at kjende, idet vi i Maaneder havde liggende for os et frivilligt Korps, Narves Korps, som slet Intet udrettede i nogenomhelst Henseende, og den Maade, hvorpaa vi modtog „Rolf Raake“, da den kom tilbage efter Als's Erobring og skulde have en ny Mast, og da Enhver blev forbauset over, at det var gaaet nord paa isbeder for at søge at forhindre en Storm — man talte om, at det var Fiskegarn, der var Skyld dervi, som om denne Maskine var til Andet end til at ødelægge eller ødelægges — alt dette gjorde, at man tabte en stor Del af den Tillid til de Sagkyndige, som man ellers upaatvivelig vilde have haft. Jeg skal dog tillige bringe i Erindring, hvorledes Udtalelserne dengang vare. Lader os ikke glemme, hvorledes det Partis Blad, som de Sagkyndige nu stille sig saa venlig til, udtalte sig om Sagen, og hvorledes navnlig „Fædrelandet“ for den 8de Februar 1864 gjorde en bestemt Fordring paa, at der skulde institueres Rådtale ikke for en af aflægs Officerer og paavirkelige Kammerater sammensat Krigsråd, atter inden 4 Uger, men for en af almenagtede, retfærdige Mænd sammensat Domstol. Sluttelig hedder det der: „Opfyldes dette ikke, saa have vi alt forløst vor konstitutionelle Regjeringsform, den er da afløst af en militær Absolutisme; saa kan Regjeringen ikke staa, og Thronen selv vakler.“ Dette var maasse kun en Døgnslue, der blev sendt ud efter den Mands Mening, som har forfattet dette, men det før rundt om i Landet, og det danske Folk lærte det at kjende, det har været vant til at vente længe efter sine Onskers Maal. Endnu ere disse Uttringer ikke glemte. Man fordommer

ikke de Usagkyndige, fordi de ikke have den Tillid, de skulde have, men man fordommer dem, der have kastet denne Sæd ud i Folket, og som have bevirket, at man ikke har den fuldstændige Tillid til de Sagkyndige, som det var ønskeligt, at man kunde have. Dertil skal jeg indskrænke mig med Hensyn til dette Punkt. Naar dernæst det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) i det Foredrag, som han forleden holdt angaaende Formue- og Indtægtskatteloven, fremsatte en bestemt Paastand om en vis Klasse her i Samfundet, Gaardmandsstanden, og yttrede, at det kun var de rige Borgere, der ydede, men at Gaardmændene ikke vilde yde, at de havde en stærk økonomisk Tendens, en Tendens til Tilbageholdenhed ligeoverfor offentlige Foretagender og frivillige Gaver, at Gaardmandsklassens Sommer vare haardt knappede til, saa har det forbauset mig, at Representanterne for den danske Gaardmandsstand her i Thinget ikke have taget til Gjenmæle mod disse Uttringer. Der er nu til Sagens 3die Behandling fremkommet Forslag om en Formue- og Indtægtskat, og jeg tror derfor ikke, at jeg fjerner mig langt fra Sagens egentlige Gang ved at omtale disse Uttringer. Jeg vil da kun sige, at jeg betragter den Dom, der saaledes her er faldet over den danske Gaardmandsstand som aldeles falsk og urigtig. Er der Noget, som jeg vil bebrejde den danske Gaardmandsstand, saa er det snarere dette, at den har for megen Lyft til at give bort, at den endnu har et for stærkt patriarkalt Syn paa Forholdene, at den ikke i den Henseende afgjør med sine Arbeidere, som vi andre gjøre det, men snarere i Form af Gaver, at den ved afblæst Mælk, Jødevarer og Sligt lader sine Arbeidere tilflyde som Gave, hvad de burde have som Ret. Naar det ærede Medlem dernæst siger, at Gaardmændenes Sommer ere knappede haardt til, saa vil jeg paastaar, at dette ikke er Tilfældet. Disse Folk sende maasse ikke deres Blik saa vidt ud i Livet, som de, det ærede Medlem kaldte de rige Borgere, men naar det for Alvor gjælder Noget, som Gaardmændene interessere sig for, ere deres Sommer ikke knappede til. Naar det ærede Medlem paa den anden Side førte dette tilbage til Formue- og Indtægtskatten og hævdede, at Gaardmændene vilde trække sig tilbage og søge at undgaa denne Skat paa enhveromhelst mulig Maade, saa paastaar jeg paa det Bestemteste, at dette er urigtigt. Det er en forunderlig Mistillid, der er opstaaet til denne Klasse og Stand, og jeg tilbageviser denne Udtalelse med al den Kraft, jeg kan. Jeg har gennem mange Aar lært denne Stand at kjende, og jeg tør paa det Bestemteste sige, at det kun er en meget svag Minoritet af den, der, naar det for Alvor gjælder Fædrelandets Vel, vil søge at unddrage sig de Byrder, der i Virkeligheden tilkomme denne Stand, lige saa vist som jeg paa den anden Side ogsaa tilbageviser enhver Bestylning mod de Formuende og Rige